

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Говьсүмбэр аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ГСА-2023/51/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:

www.audit.mn

Говьсүмбэр аймаг

2023 он

Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газрын дарга,
тэргүүлэх аудитор: Б.Сарантуяа

Утас: 70543156

Цахим хаяг: sarantuyab@audit.gov.mn

Аудитын менежер: Г.Наранбаяр

Цахим хаяг: naranbayarg@audit.gov.mn

Гэрээгээр аудитыг гүйцэтгэсэн: “Ай Жэй Эй Эйч Аудит”

ХХК Захирал: Г.Энхмаа

Утас: 77450279, Цахим хаяг: ijahaudit2020@gmail.com

Аудитор: С.Сүрэнчимэг

Утас: 99067036, Цахим хаяг: surenchimeg0410@gmail.com

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

42015 Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, 3 дугаар баг
Утас/Факс:976-7054 3179
И-мэйл: govisumber@audit.gov.mn

2023.02.24 № 11
танай _____-ны № _____-т

АЙМГИЙН "БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
ГАЗАР"-ЫН ТӨСВИЙН ЗАХИРАГЧ
Д.МӨНХ-ЭРДЭНЭ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Говьсүмбэр аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Говьсүмбэр аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тухай болон аудитын тайлангийн тухай хэрэглэгчдийн анхаарал хандуулах, ач холбогдолтой зүйлийн талаар тодруулахад тус газар нь бүх үйл явцыг санхүүгийн тайланд толилуулсан бөгөөд санхүүгийн тайланд толилуулаагүй асуудал гараагүй болно.

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

008020036

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 7 зорилтын хүрээнд 14 хөтөлбөр, 40 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 97.4 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Шалгагдагч байгууллагын санхүүгийн тайлангаас бусад үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлтэй танилцсан болно. Ингэхэд материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй тул аудит хийсэн санхүүгийн тайланд залруулга хийх шаардлагагүй гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.САРАНТУЯА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

Тайлант хугацаа: 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Төгрөгөөр/
			Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	61,649,995.00	159,045,565.00
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	5,088,690.00	7,101,190.00
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	5,088,690.00	7,101,190.00
3121	Төгрөг	5,088,690.00	7,101,190.00
31211	Бусад төсөл, нөөцийн харилцах	5,088,690.00	7,101,190.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	56,561,305.00	58,322,324.00
351	Түүхий эд материал		27,180,000.00
35110	Тусгай зориулалтын материал		27,180,000.00
354	Хангамжийн материал	56,561,305.00	31,142,324.00
35410	Бичиг хэргийн материал	32,666,760.00	4,165,100.00
035420	Аж ахуйн материал	2,762,670.00	3,025,170.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	195,000.00	1,939,250.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	304,825.00	201,532.00
35470	Бусад хангамжийн материал	20,632,050.00	21,811,272.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА		93,622,051.00
36800	Бусад эргэлтийн хөрөнгө /ТӨҮГ/		93,622,051.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	462,166,809.79	428,663,695.13
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	462,166,809.79	428,663,695.13
392	Биет хөрөнгө	124,042,767.39	91,441,663.33
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,500,000.00	3,500,000.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-485,111.00	-544,444.32
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	14,200,000.00	14,200,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-5,353,333.44	-10,086,666.72
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	27,236,637.00	28,536,637.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-13,226,084.47	-18,902,829.82
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	6,929,400.00	7,189,400.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,422,480.90	-3,374,276.37
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	122,083,805.00	122,083,805.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-28,419,064.80	-51,159,961.44
393	Биет бус хөрөнгө	338,124,042.40	337,222,031.80
39301	Программ хангамж	4,180,053.00	4,180,053.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-959,010.60	-1,858,021.20
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	334,900,000.00	334,900,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	523,816,804.76	587,709,260.13
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	523,816,804.76	587,709,260.13
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	523,816,804.76	587,709,260.13
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	361,223,069.00	361,223,069.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	121,473,773.29	212,546,228.63
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	158,196,833.04	146,854,773.29
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-9,543,059.75	65,691,455.34
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	13,939,962.50	13,939,962.50
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	523,816,804.76	587,709,260.13

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

Тайлант огноо: 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	305,544,900.00	404,710,071.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,461,000.00	3,700,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,461,000.00	3,700,000.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого		3,700,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлого		3,700,000.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого-Бараа материал	2,461,000.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	303,083,900.00	401,010,071.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	500,000.00	6,420,371.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	500,000.00	6,420,371.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	302,583,900.00	394,589,700.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	302,583,900.00	394,589,700.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	314,407,959.79	339,018,615.66
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	314,407,959.79	339,018,615.66
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	288,237,869.83	287,109,405.89
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	123,113,070.00	115,239,077.50
210101	Үндсэн цалин	81,243,342.00	77,995,748.38
210102	Нэмэгдэл	37,485,728.00	19,848,184.38
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,384,000.00	3,032,000.00
210104	Урамшуулал		9,075,899.80
210105	Гэрээт цалин		5,287,244.94
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	16,479,015.04	14,495,403.10
210201	Тэтгэврийн даатгал	11,615,160.54	10,181,944.34
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,289,924.95	1,165,924.04
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	974,821.57	878,979.27
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	236,282.65	206,232.30
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,362,825.33	2,062,323.15
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	4,621,342.00	6,673,669.00
210302	Түлш, халаалт	4,169,726.00	6,233,647.00
210303	Цэвэр, бохир ус	451,616.00	440,022.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,824,753.00	5,824,143.00
210401	Бичиг хэрэг	2,760,485.00	1,166,660.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,177,583.00	2,103,293.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,234,242.00	1,611,390.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	60,000.00	60,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	-	165,600.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал		717,200.00
210408	Бараа материал акалсны зардал	3,723,843.00	-
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,368,800.00	481,500.00
210604	Урсгал засвар	1,368,800.00	481,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	722,000.00	828,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	722,000.00	828,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,541,470.00	4,660,917.00

Говьсүмбэр аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	891,220.00	2,175,371.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	1,880,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	486,050.00	444,700.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	90,000.00	86,646.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	55,000.00
210807	Газрын төлбөр	19,200.00	19,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	125,568,419.79	138,906,696.29
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	91,367,121.00	103,243,581.63
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	160,000.00	600,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	34,040,298.79	35,063,114.66
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	26,170,089.96	51,909,209.77
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,500,000.00	2,000,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,500,000.00	2,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлэн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	23,670,089.96	49,909,209.77
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	23,670,089.96	49,909,209.77
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН	-8,863,059.79	65,691,455.34
5	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	-679,999.96	-
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	679,999.96	-
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН	-679,999.96	-
6	НИЙТ ҮР ДҮН (6)=(3)+(4)-(5)	-9,543,059.75	65,691,455.34

2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
C01	2021 оны 01-р сарын 01-нээрх үлдэгдэл	361,223,069.00	13,939,962.50	158,196,833.04	533,359,864.54
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			0.00	0.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	361,223,069.00	13,939,962.50	158,196,833.04	533,359,864.54
C07	Тайлант үеийн үр дүн			-9,543,059.75	-9,543,059.75
C08	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	361,223,069.00	13,939,962.50	148,653,773.29	523,816,804.79
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			-1,799,000.00	-1,799,000.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	361,223,069.00	13,939,962.50	146,854,773.29	522,017,804.79
D08	Тайлант үеийн үр дүн			65,691,455.34	65,691,455.34
D09	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	361,223,069.00	13,939,962.50	212,546,228.63	587,709,260.13

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Тайлант хугацаа: 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
0	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	304,083,900.00	404,710,071.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		3,700,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого		3,700,000.00
120004	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого		3,700,000.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих		3,700,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	304,083,900.00	401,010,071.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	1,500,000.00	6,420,371.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	1,000,000.00	-
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	500,000.00	6,420,371.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	302,583,900.00	394,589,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт/орон нутгийн төсөвт байгууллага	302,583,900.00	394,589,700.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	283,243,900.00	401,137,571.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	283,243,900.00	401,137,571.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	257,073,810.04	349,228,361.23
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	123,113,070.00	115,239,077.50
210101	Үндсэн цалин	86,533,522.00	77,995,748.38
210102	Нэмэгдэл	32,267,548.00	19,848,184.38
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,312,000.00	3,032,000.00
210104	Үр дүнгийн урамшуулал		9,075,899.80
210105	Гэрээт ажлын хөлс		5,287,244.94
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	16,479,015.04	14,495,403.10
210201	Тэтгэврийн даатгал	11,542,512.68	10,181,944.34
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,223,625.34	1,165,924.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	990,100.27	878,979.27
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	247,525.07	206,232.30
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,475,251.68	2,062,323.15
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	4,621,342.00	6,673,669.00
210302	Түлш, халаалт	4,168,000.00	6,233,647.00
210303	Цэвэр, бохир ус	453,342.00	440,022.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,088,642.00	6,510,390.00
210401	Бичиг хэрэг	1,000,000.00	800,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	400,000.00	3,799,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,234,242.00	1,611,390.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	100,000.00	60,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	354,400.00	240,000.00
2105	Нормативт зардал	70,400.00	-
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	70,400.00	-

2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,553,000.00	3,131,050.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	3,500.00	-
210602	Тавилга	49,500.00	-
210604	Урсгал засвар	1,500,000.00	3,131,050.00
2107	Томилолт, зочны зардал	722,000.00	828,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	722,000.00	828,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,541,470.00	4,755,917.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	891,220.00	2,270,371.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	-	1,880,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	486,050.00	444,700.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	90,000.00	86,646.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	55,000.00
210807	Газрын төлбөр	19,200.00	19,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	105,884,871.00	197,594,854.63
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	105,584,871.00	196,994,854.63
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	300,000.00	600,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	26,170,089.96	51,909,209.77
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,500,000.00	2,000,000.00
213209	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	2,500,000.00	2,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	23,670,089.96	49,909,209.77
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	23,670,089.96	49,909,209.77
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>20,840,000.00</u>	<u>3,572,500.00</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН	<u>21,740,000.00</u>	<u>1,560,000.00</u>
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	21,740,000.00	1,560,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	21,740,000.00	1,560,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	21,740,000.00	1,560,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>-21,740,000.00</u>	<u>-1,560,000.00</u>
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-900,000.00	2,012,500.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	5,988,690.00	5,088,690.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	5,088,690.00	7,101,190.00

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

Тайлант хугацаа: 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	394,589,700.00	394,589,700.00	0.00	87.4
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	394,589,700.00	394,589,700.00	0.00	87.4
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	392,589,700.00	342,680,490.23	-49,909,209.77	87.4
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	123,377,100.00	115,239,077.50	-8,138,022.50	93.4
210101	Үндсэн цалин	82,147,800.00	77,995,748.38	-4,152,051.62	94.9
210102	Нэмэгдэл	22,384,000.00	19,848,184.38	-2,535,815.62	88.7
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,840,000.00	3,032,000.00	-1,808,000.00	62.6
210104	Урамшуулал	8,718,000.00	9,075,899.80	357,899.80	104.1
210105	Гэрээт ажлын хөлс	5,287,000.00	5,287,244.94	-55.06	100.0
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	16,358,700.00	14,495,403.10	-1,863,296.90	88.6
210201	Тэтгэврийн даатгал	11,657,400.00	10,181,944.34	-1,475,455.66	87.3
210202	Тэтгэмжийн даатгал	1,175,300.00	1,165,924.04	-9,375.96	99.2
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	940,200.00	878,979.27	-61,220.73	93.5
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	235,100.0	206,232.30	-28,867.70	87.7
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	2,350,700.00	2,062,323.15	-288,375.85	87.7
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	7,044,400.00	6,673,669.00	-370,731.0	94.7
210301	Гэрэл, цахилгаан	298,900.00	-	-298,900.00	-
210302	Түлш, халаалт	6,233,700.00	6,233,647.00	-53.00	100.0
210303	Цэвэр, бохир ус	511,800.00	440,022.00	-71,778.00	86.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	6,699,000.00	6,510,390.00	-188,610.00	97.2
210401	Бичиг хэрэг	800,000.00	800,000.00	0.00	100.0
210402	Тээвэр, шатахуун	3,799,000.00	3,799,000.00	0.00	100.0
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,800,000.00	1,611,390.00	-188,610.00	89.5
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	60,000.00	60,000.00	0.00	100.0
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	240,000.00	240,000.00	0.00	100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,796,800.00	4,691,050.00	-105,750.00	97.8
210601	Багаж, техник хэрэгсэл	1,300,000.00	1,300,000.00	0.00	100.0
210602	Тавилга	320,000.00	260,000.00	-60,000.00	81.3
210604	Урсгал засвар	3,176,800.00	3,131,050.00	-45,750.00	98.6
2107	Томилолт, зочны зардал	828,000.00	828,000.00	0.00	100.0
210702	Дотоод албан томилолт	828,000.00	828,000.00	0.00	100.0
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,885,700.00	3,885,546.00	-154.00	100.0
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,400,000.00	1,400,000.00	0.00	100.0
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,880,000.00	1,880,000.00	0.00	100.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	444,700.00	444,700.00	-0.00	100.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	86,800.00	86,646.00	-154.00	99.8

Говьсүмбэр аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	55,000.00	55,000.00	0.00	100.0
210807	Газрын төлбөр	19,200.00	19,200.00	0.00	100.0
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	229,600,000.00	190,357,354.63	-39,242,645.57	82.9
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	229,000,000.00	189,757,354.63	-39,242,645.57	82.9
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	600,000.00	600,000.00	0.00	100.0
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	2,000,000.00	51,909,209.77	49,909,209.77	100.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,000,000.00	2,000,000.00	0.00	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,000,000.00	2,000,000.00	0.00	100.0
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт		49,909,209.77	49,909,209.77	
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг		49,909,209.77	49,909,209.77	
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	394,589,700.00	394,589,700.00	0.00	100.0
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	394,589,700.00	394,589,700.00	0.00	100.0
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1.00	-	100.0
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	-	100.0
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	12.00	11.00	-	83.3
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00	-	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	8.00	6.00	-	75.0
620003	Үйлчлэх ажилтан	3.00	4.00	-	133.3

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

3.1 Аудитаар алдаа, зөрчил илрээгүй болно.

3.2 Төлбөрийн акт тогтоогоогүй

3.3. Албан шаардлага өгөөгүй

3.4 Зөвлөмж өгөөгүй

Дээрх албан шаардлагын биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 5 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс										
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн	
Урамшууллын зардал 357.9 мянган төгрөгөөр буюу 4.1 хувиар хэтэрсэн	1	357.9			1	357.9							
Дүн	1	357.9			1	357.9							

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил										
Тайлант онд Цалингийн зардлаас бусад 5 сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлогын 3, зарлагын 2 гүйлгээг огт мэдээлээгүй	1	86,584.3							1	86,584.3
Дүн	2	86,942.2			1	357.9			1	86,584.3

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2023 оны 02 сарын 24 өдөр

Дугаар 14/102023/48

Чойр

ГСА-2023/51/НА-СТА-ТШЗ

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Говьсүмбэр аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын 2022 оны санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- Урамшууллын зардал 4.1 хувиар буюу 357,899.80 (Гурван зуун тавин долоон мянга найман зуун ерэн есөн төгрөг, наян мөнгө) төгрөгөөр батлагдсан төсөв хэтэрч, төсөвт зардлыг хэмнэж ажиллаагүй байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15.2.6-д "байгууллагын бүтэц, чиг үүргийг оновчтой тодорхойлж, цалин хөлсийг орлого, гүйцэтгэл, үр дүн, үр ашигтай нь уялдуулан олгох" гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Захиргааны ерөнхий хуулийн 4 дүгээр зүйл, Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгаадагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1-т "Албан шаардлага өгөхөд дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана.", 4.2.1.11-д "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэж заасныг тус тус үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

- Урамшууллын зардлын батлагдсан төсөв хэтрүүлж, төсөвт зардлыг хэмнээгүй, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй тул зөрчлийг арилгах биелэлтийг 2023 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газар¹т ирүүлэх;
- Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Говьсүмбэр аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын дарга Д.Мөнх-Эрдэнэ, нягтлан бодогч Ц.Цэрэнчимэд нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН;

АЙ ЖЭЙ ЭЙ ЭИЧ АУДИТ ХХК-ИЙН АУДИТОР

С.СҮРЭНЧИМЭГ

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.САРАНТУЯА

¹ Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, Найрамдал хотхон, АЗДТГ-ын байр, Утас:70543179

073040093